

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย

ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว

(ฉบับที่ ๔)

พ.ศ. ๒๕๖๘

โดยที่พระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ (ฉบับที่ ๒๔) พ.ศ. ๒๕๖๗ ได้แก้ไขเพิ่มเติมกำหนดให้บุคคลสองคนไม่ว่าเพศใดสามารถทำการหมั้นหรือสมรสได้ และได้แก้ไขคำว่า ชาย หญิง สามี ภริยา และสามีภริยา เป็น บุคคล ผู้หมั้น ผู้รับหมั้น และคู่สมรส ซึ่งกระทบกับการปฏิบัติงานในการจดทะเบียนและบันทึกทะเบียนครอบครัว ประกอบกับเพื่อให้การปฏิบัติงานในการจดทะเบียนครอบครัวเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และสอดคล้องกับนโยบายรัฐบาลที่มุ่งอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน จึงอาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย ออกระเบียบไว้ดังต่อไปนี้

ข้อ ๑ ระเบียบนี้เรียกว่า “ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๖๘”

ข้อ ๒ ระเบียบนี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันที่ ๒๓ มกราคม ๒๕๖๘ เป็นต้นไป

ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๑๙ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๑๙ เมื่อมีผู้ร้องขอให้นายทะเบียนจดทะเบียนสมรสตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ ให้นายทะเบียนดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคำร้อง หลักฐานประจำตัวของผู้รับคำร้องตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ และบุคคลฝ่ายใดที่ยังคงมีชีวิตอยู่ ถ้าหากมี รวมทั้งสอบสวนบุคคลดังกล่าวให้ทราบ ถึงวัน เวลา สถานที่ที่แสดงเจตนา และพฤติการณ์พิเศษนั้น

(๒) ดำเนินการตามข้อ ๑๓ (๓) (๔) (๕) และ (๗) สำหรับทะเบียนสมรส (คร.๒) ให้ระบุในช่องลายมือชื่อผู้ร้องขอจดทะเบียนสมรสฝ่ายที่เสียชีวิตไปแล้วว่า ผู้ร้องเสียชีวิต เมื่อวัน เวลาใด รวมทั้งบันทึกเพิ่มเติมในช่องบันทึกให้ชัดเจนว่าบุคคลทั้งสองได้ร้องขอจดทะเบียนสมรสด้วยวาจา หรือกริยาต่อบุคคลใด ในวัน เวลา สถานที่ใด และมีพฤติการณ์พิเศษอย่างไรแล้วให้ผู้รับคำร้อง

ตามมาตรา ๑๔ แห่งพระราชบัญญัติจดทะเบียนครอบครัว พุทธศักราช ๒๔๗๘ และนายทะเบียน
ลงลายมือชื่อกำกับไว้

(๓) มอบใบสำคัญการสมรส (คร.๓) ให้แก่บุคคลฝ่ายที่ยังมีชีวิตอยู่หนึ่งฉบับ และเก็บรักษา
ใบสำคัญการสมรส (คร.๓) ฉบับที่เหลือไว้ถ้าบุคคลทั้งสองฝ่าย เสียชีวิต ให้เก็บรักษาใบสำคัญ
การสมรส (คร.๓) ไว้ เพื่อให้ทายาทของบุคคลดังกล่าวมาขอรับไป”

ข้อ ๔ ให้ยกเลิกความในข้อ ๒๒ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียน
ครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๒๒ เมื่อมีผู้ร้องขอจดทะเบียนการหย่าโดยนำสำเนาคำพิพากษาอันถึงที่สุด และหนังสือ
รับรองที่แสดงว่าคดีถึงที่สุด เว้นแต่กรณีสำเนาคำพิพากษาของศาลฎีกาไม่ต้องมีหนังสือรับรองที่แสดงว่า
คดีถึงที่สุด ซึ่งมีรายละเอียดว่าให้คู่สมรสหย่าขาดจากกัน ให้นายทะเบียนดำเนินการ ดังนี้

(๑) ตรวจสอบคำร้อง หลักฐานตามข้อ ๘ ของผู้ร้อง สำเนาคำพิพากษาอันถึงที่สุด
และหนังสือรับรองที่แสดงว่าคดีถึงที่สุด เว้นแต่กรณีสำเนาคำพิพากษาของศาลฎีกาไม่ต้องมีหนังสือรับรอง
ที่แสดงว่าคดีถึงที่สุด

(๒) ลงรายการของคู่หย่าในทะเบียนการหย่า (คร.๖) และใบสำคัญการหย่า (คร.๗)
ให้ครบถ้วน

(๓) บันทึกข้อความลงในช่องบันทึกของทะเบียนการหย่า (คร.๖) ให้ปรากฏรายละเอียด
เกี่ยวกับศาล เลขที่คดี วัน เดือน ปี ที่พิพากษา และสาระสำคัญของคำพิพากษานั้น

(๔) ดำเนินการตามข้อ ๒๐ (๓) (๔) (๕) และ (๖) สำหรับในกรณีที่ผู้ร้องมายื่นคำร้อง
เพียงฝ่ายเดียวให้เก็บรักษาใบสำคัญการหย่า (คร.๗) ฉบับที่เหลือไว้ แล้วแจ้งให้อีกฝ่ายหนึ่งมารับไป”

ข้อ ๕ ให้เพิ่มความต่อไปนี้เป็นวรรคสอง ของข้อ ๓๕ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย
ว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว พ.ศ. ๒๕๔๑

“ทะเบียนฐานะของภริยา (คร.๒๐) ให้เป็นไปตามแบบท้ายระเบียบนี้”

ข้อ ๖ ให้ยกเลิกความในข้อ ๕๐ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจดทะเบียนครอบครัว
พ.ศ. ๒๕๔๑ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“ข้อ ๕๐ ทะเบียนครอบครัวให้ใช้แบบพิมพ์ต่าง ๆ ท้ายระเบียบนี้ ดังนี้

(๑) คร.๒ ทะเบียนสมรส

(๒) คร.๓ ใบสำคัญการสมรส

(๓) คร.๖ ทะเบียนการหย่า

- (๔) คร.๗ ใบสำคัญการหย่า
- (๕) คร.๑๑ ทะเบียนรับรองบุตร
- (๖) คร.๑๔ ทะเบียนรับบุตรบุญธรรม
- (๗) คร.๑๗ ทะเบียนเลิกรับบุตรบุญธรรม
- (๘) คร.๒๒ ทะเบียนฐานะแห่งครอบครัว
- (๙) คร.๓๑ ใบบันทึกต่อ”

ข้อ ๗ บรรดาบทบัญญัติใดแห่งระเบียบนี้ หรือบทบัญญัติใดที่ออกตามระเบียบนี้ ที่อ้างถึงชาย หญิง ให้ถือว่าอ้างถึงบุคคล และกรณีที่อ้างถึงสามี ภรรยา ให้ถือว่าอ้างถึงคู่สมรส
ความในวรรคหนึ่งมิให้นำมาใช้บังคับกับบทบัญญัติในหมวด ๗ การบันทึกฐานะของภรรยา

ประกาศ ณ วันที่ ๖ มกราคม พ.ศ. ๒๕๖๘

อนุทิน ชาญวีรกูล

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย